

Akrabalık Hemşericilik Ve Torpil

– MESUT ÇİFTÇİ · 21 Temmuz 2010

"Türkmenlikte akrabalık kutludur." diyordu beğendiğim bir filmde, beğendiğim bir film aktristi. Bunu sözü Türkiye'de akrabalık ve hemşericilik kutludur diye değiştirmek istiyorum müsaadenizle. Zira akrabalık ve hemşericilikle açılmayan kapılar açılır benim güzel memleketimde. Özellikle de kimi kurumların öncelikli anahtarlarıdır bu iki olgu.

Torpil dediğimiz kavram memlekete ne zaman geldi bilmiyorum. Belki kavimler göçü ile birlikte gelmiştir. Orhun kitabelerinde Tonyukuk torpilden bahsetmiyor belki ama biz şimdi gelecek nesillere bir kitabe bırakacak olsak üzerinde ısrarla duracağımız en önemli konu torpil olurdu belki de. Torpilin olursa her işin yoluna girer ne de olsa. Çocuğum okumuyor, okuyunca işsiz kalacak diye üzülme vatandaş torpilin varsa. Bilmeyenimiz yoktur torpilin en demek olduğunu. Ama ben yine de torpilin ne olduğundan kısaca bahsetmek istiyorum. Diyelim ki herhangi bir kuruma personel alınacak, müracaat eden bir stadyum dolusu insan olsun. Hatta bu personel ihtiyacını belirlemek amacıyla bir de sınav olsun. İşte bu koşullar altında eğer yüksek mevkilerde bir akraba ya da bir hemşerinizi varsa ne sınav tanırınız ne de bir stadyum dolusu insan. O yüksek mevkilerdeki tanıdığınız (hemşerinizi, akrabanız) bir telefon ya da bir kartvizitle sizi işe sokar. İşte buna torpil denir. Bir nevi kıyak geçme diyebiliriz. Elbette yalnızca iş bulma konusunda torpil yapılmaz. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Mesela olmayacak bir işi oldurmak, bir yerden bir yere tayin olmak gibi işlerde de torpil devreye girebilir. Kullanabilenler için torpil ne mübarek şeydir bir bilerseniz. Kullanamayanlar içinse torpil lanet olası bir kavramdan başka bir şey değildir. İşin trajikomik yanı ise benim demokratik ülkemde torpili lanetleyen insanların ortak paydasının torpili kullanmaya başladıkları andan itibaren torpil hakkındaki fikirlerinin değişmesidir. Aslında iş o kadar acıklı boyutlara ulaşmıştır ki; koskoca bir toplum torpili olağan ve alışlageldik bir kavram halinde kabul etmiştir. Örneğin gelişmiş Avrupa ülkelerinde bir işe girmeniz için öncelikle öğrenim seviyenizin yeterli olması gerekir, sonra bilgisayar kullanabilme kabiliyetiniz, yabancı dil seviyeniz gibi vasıflarınızın olması gerekir. Tüm bunların yanı sıra iletişim gücü kuvvetli ve halkla ilişkileri gelişmiş birisi olmalısınız. Hatta sosyal yaşantınız, dünya görüşünüz bile işe girmenizde etkin rol oynar. Ama benim muhteşem ülkemde torpilinizi varsa tüm bunlara gerek yoktur. Okumasanız da olur canım, diploma çalışmayacak ya işyerinde. Bilgisayar, yabancı dil nasıl olsa öğrenilir, iletişim dediğinde konuşmak değil mi zaten? Sen yalnızca torpilden haber var arkadaşım. Yani benim memleketimde torpil sistemin bir parçası haline gelmiştir. (Aranızda neden Avrupa Birliği'ne giremiyoruz diye soranlar var mı hala?)

Tüm bunların yanı sıra torpil de çeşit çeşittir. Güçlü torpil vardır, güçsüz torpil vardır. Güçlü torpilin karşısında hiçbir güçsüz torpil duramaz. Örneğin bir kuruma personel alınacak ve sizinde yüksek mevkilerdeki bir akrabanızdan (hemşerinizden) sağlam bir torpilinizi var. Güvenle kuruma başvurunuzu yapıyorsunuz. Diğerleri stadyumda sınava girmişler size ne? Derken o da nesi? İşe siz kabul

edilmiyorsunuz. Başınızdan aşağı kaynar sular dökülüyor. İşe alınan elemanın torpili sizin yüksek mevkilerdeki tanıdığınızdan daha da mı yüksekte? Yani onunki Himalayalarda ve sizinki Toroslarda mı? Şimdi anladınız mı torpil ne demekmiş?

Artık Kavimler Göçü'ne mi dayanır, yazının icadına mı bilemem. Ama şu bir gerçek ki toplumumuzda adam kayırma, akrabalıktan torpil, hemşericilikten torpil ve dahası torpil yoğun bir biçimde yaşanmakta. Bunun sonucu ülkemizdeki işler ehillerine değil de o işten anlamayan insanlara verilmekte. Sizce böyle bir toplumun gelişmesi düşünülebilir mi? Hafızamızı Osmanlı ve Selçuklunun son dönemleriyle tazeleyelim lütfen. Bunun sonu kaostur, bunu sonu geri kalmışlıktır. Adaletsiz bir toplumun yok olması haktır. Hâlbuki biz yola böyle mi çıktık? Etimizle ve kanımızla savaştık ve kazandık. Bunu torpili olanlar memlekette daha rahat yaşasınlar diye mi yaptık? Andımız çalışmak ve kazanmak değil miydi? Sözümüz adalet ve doğruluk değil miydi? Sizce Çanakkale ve Kurtuluş savaşındaki şehitlerimizin kemikleri sızlamıyor mu? Sanırım toplum olarak biraz durmalı ve düşünmeliyiz...